

К. М. Дідур,

к. е. н., доцент кафедри економіки, Державний вищий навчальний заклад

"Дніпровський державний аграрно-економічний університет"

ORCID ID: 0000-0002-8489-0308

DOI: 10.32702/2306-6814.2022.9—10.30

СУТНІСТЬ, КЛАСИФІКАЦІЯ Й СТРУКТУРА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

K. Didur,

PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Economics,

State Higher Educational Institution "Dnipro State Agrarian and Economic University"

ESSENCE, CLASSIFICATION AND STRUCTURE OF INVESTMENT AND INNOVATIVE ACTIVITIES OF THE ENTERPRISE

Розвиток підприємств будь-якої форми власності та сфери виробництва неможливий без досягнень науки та техніки, котрі втілюються у нові винаходи, технології, продукти, товари, засоби та джерела комунікацій, новітні методи та механізми технічного, соціального, організаційного управління, новітні види послуг. Саме нові винаходи та відкриття є джерелом науково-технічного прогресу, який має на меті покращення життя людства та спрощення буденних рутинних процесів. XX—XXI століття можна сміливо вважати інноваційною добою, яка характеризується швидкими змінами в усіх сферах життя. Це період переважання наукомістких технологій, прогресу фундаментальних та прикладних наук, впровадження масштабних науково-технологічних задумів та реалізації інноваційних проектів. За даних умов джерелом розвитку сучасного суспільства та буття людини стає інноваційна діяльність, в центрі якої є інновації. Отже, саме вони стають найважливішим інструментом глобальних радикальних змін у розвитку людства та світової економічної системи в цілому.

В статті систематизовано думки вчених щодо визначення економічної сутності категорії "інновації" та категорії "інвестиції", а також запропоновано власне визначення даних термінів. Розглянуто шість основних варіантів трактування інновацій та виділено їх особливості. Значна увага приділена дослідженню інвестицій та суміжних категорій. Поряд з терміном "інвестиції" часто використовують таке поняття як "інвестиційне забезпечення", а тому в статті детально розкрито сутність даного процесу та запропоновано авторське визначення категорії. Інвестиційне забезпечення інноваційної діяльності підприємства варто розуміти як систему, котра вмістить в собі наступні елементи: суб'єкти інвестування; об'єкти інвестування; джерела фінансування інноваційної діяльності; форми інвестування інноваційної діяльності. Запропоновано схему формування визначення системи інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності підприємств. Визначено принципи, на яких повинна будуватись система інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності підприємств, для того, щоб вона була адаптивною до сучасних вимог ринкової економіки.

The development of enterprises of any form of ownership and production is impossible without the achievements of science and technology, which are embodied in new inventions, technologies, products, goods, means and sources of communication, new methods and mechanisms of technical,

social, organizational management, new services. New inventions and discoveries are the source of scientific and technological progress, which aims to improve human life and simplify everyday routines. The XX–XXI century can be safely considered an innovative era, characterized by rapid changes in all spheres of life. This is a period of predominance of knowledge-intensive technologies, progress of basic and applied sciences, implementation of large-scale scientific and technological ideas and implementation of innovative projects. Under these conditions, the source of development of modern society and human existence is innovation, which focuses on innovation. Thus, they are becoming the most important instrument of global radical change in the development of mankind and the world economic system as a whole.

The article systematizes the opinions of scientists on the definition of the economic essence of the category "innovation" and the category "investment", as well as proposed its own definition of these terms. Six main options for the interpretation of innovations are considered and their features are highlighted. Considerable attention is paid to the study of investments and related categories. Along with the term "investment" often use the concept of "investment security", and therefore the article reveals in detail the essence of this process and offers an author's definition of the category. Investment support of innovation activity of the enterprise should be understood as a system that includes the following elements: investment entities; investment objects; sources of funding for innovation; forms of investment innovation. The scheme of formation of definition of system of investment maintenance of innovative activity of the enterprises is offered. The principles on which the system of investment support of innovative activity of enterprises should be built in order to be adaptable to modern requirements of market economy are defined.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційне забезпечення, система інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності підприємств, інновації, інноваційна діяльність, підприємство.

Key words: investments, investment support, system of investment support of innovative activity of enterprises, innovations, innovative activity, enterprise.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Історія економіки кожної країни свідчить про те, що головну роль у підвищенні ефективності національного виробництва, формуванні його стабільного розвитку та удосконаленні технічної та технологічної основи виробництва базується виключно на процесі взаємодії науки та виробництва. Безперервне покращення засобів та предметів праці, застосування новітніх технологій і оптимальне поєднання факторів виробництва є запорукою економічного зростання та досягнення максимальних результатів діяльності будь-якого підприємства. В сучасних умовах незадовільного фінансування інноваційної діяльності та низького рівня інвестицій в економіку України, головним напрямом підвищення ефективності національного виробництва є реалізація стратегії інвестиційно-інноваційного розвитку. Саме тому актуальності набуває розробка нових та вдосконалення існуючих принципів і методів інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності підприємств.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Інновації є основою безперервних економічних змін, котрі впливають на динамічний розвиток і підвищення ефективності діяльності як окремих підприємств, так і всієї економічної системи в цілому. Саме через це суттєве значення мають теоретичні положення, котрі визначають сутність понять "інновації", "інноваційний процес", "інноваційна діяльність". Від розуміння даних наукових понять залежить можливість здійснення інноваційної політики на підприємстві, реалізація системи оцінювання конкретного рівня розвитку інноваційних дос-

ліджень, вмiле володіння механізмом управління інноваційними процесами не лише на підприємстві, але й в галузі [67]. Оскільки інноваційні зміни на сучасному етапі розвитку України та світу є дуже актуальними та значущими, то ці питання привертають увагу та інтерес багатьох науковців, таких як: Ю.М. Бажал, І.Т. Балабанова, І.Р. Бузька, С.В. Валдайцева, Г.С. Волобуєв, О.С. Височан, М.І. Грицаєнко, О.І. Дацій, Е.І. Крилова, О.А. Лапко, С.В. Мочерний, Л.І. Нейкова, Л.А. Омарбакиєв, О.І. Пампура, А.А. Пересада, Ю.В. Пікуш, С.Ф. Покропивний, М. Портер, Б. Санто, Н.О. Титаренко, П.С. Харів, Д.М. Черваньов, О.Г. Шпикуляк, Й. Шумпетер та інші [1–38]. Незважаючи на величезну кількість публікацій, деякі аспекти інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності залишаються недопрацьованими, що обумовлює актуальність обраної теми.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Мета статті полягає в аналізі й вивченні сучасних підходів до визначення економічної сутності категорії "інвестиції", "інновації" та удосконаленню інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності підприємства.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

В сучасності України та української економіки вектор розвитку на основі інновацій зазначений у Законах України "Про інноваційну діяльність" від 04.07.2002 № 40-IV та "Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні" від 16.01.2003 № 433-IV [1]. Вперше в науковий обіг термін "інновація" ввів в ХХ ст. видатний

Таблиця 1. Визначення економічної сутності категорії "інновації"

Автор	Визначення
Закон України «Про інноваційну діяльність»	Інновації – це новостворені або вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і соціальної сфери [1]
Бажал Ю.М.	Інновації – зміна технології виробництва, яка має історичне значення і становить собою стрибок від старої виробничої функції до нової [4]
Височан О.С., Пікуш Ю.В.	Інновація – це кінцевий результат інноваційної діяльності, який набув форми принципово нового або значно вдосконаленого виду продукції (роботи, послуги), техніки чи технології і якому передували науково-дослідні роботи з використанням нових методів, технологій, методик [8]
Волдачек Л.	Інновація – цільова зміна у підприємства як системи (кількісна, якісна в будь-якій сфері діяльності підприємства) [9]
Лапко О.А.	Інновація – процес, який не завершується освоєнням нової техніки у виробництві або доведенням до проектної потужності нової технології, а має безперервний характер навіть після впровадження [19]
Омарбакиєв Л.А.	Інновація – це результат діяльності, що отримала втілення в новому або вдосконаленому товарі, технологічному процесі, використовуваних в практичній діяльності, або в нових підходах до проблеми розвитку соціальних послуг [22]
Пимошенко Ю.	Інновація - це система, що виникла в процесі створення, використання та реалізації результатів наукових досліджень і розробок, спрямованих на вдосконалення технічних, організаційних, економічних, соціальних і правових відносин в галузі науки, виробництва, культури, освіти та інших сферах діяльності суспільства [25]
Плаксин В.И.	Інновація – це результат успішного ринкового обміну ідей на інвестиції для їхньої реалізації [26]
Портер М.	Інновації – це можливість здобуття конкурентних переваг. Інновації виявляються в новому дизайні продукту, у новому процесі виробництва, у новому підході до маркетингу, у новій методиці підвищення кваліфікації працівників [28]
Санто Б.	Інновація – це такий суспільно-технічно-економічний процес, який через практичне використання ідей і винаходів сприяє створенню кращих за своїми властивостями виробів і технологій [30]
Харів П.С.	Інновація – є процесом доведення наукової ідеї до стадії практичного використання, що приносить дохід, а також пов'язані із цим процесом техніко-економічні та інші зміни у соціальному середовищі [34]
Черваньов Д.М., Нейкова Л.І.	Інновація – це результат інноваційної діяльності, відображений у вигляді наукових, технічних чи соціально-економічних новинок, котрий може бути отриманий на будь-якому етапі інноваційного процесу [35]
Шпикуляк О.Г.	Інновація – це закінчений результат творчої праці винахідника, який матеріалізований, тобто втілений у вигляді нового продукту, процесу, послуги або системи управління, що базуються на отриманих нових знаннях, відкриттях чи винаходах, які запропоновані на ринку, але поки що не знайшли масового практичного застосування у споживачів [37]
Шумпетер Й.	Інновація – це конструювання нових способів виробництва і продуктів [38]

Джерело: складено автором на основі літературних джерел.

австрійський науковець Йозеф Шумпетер. Вивчаючи базові поняття теорії інновацій, він досліджував дану категорію як суттєві зміни технології й управління, нові поєднання стосовно техніки та технології, використання ресурсів або ж створення нових товарів чи послуг. На думку за Й. Шумпетера, інновації — це не лише нововведення, а новітній чинник виробництва [38]. Вчений виокремив п'ять різновидів інновацій: створення невідомого для покупців нового продукту з якісно новими характеристиками; введення нового засобу виробництва, в основі якого не обов'язково повинно бути закладено нове наукове чи технічне відкриття, а може бути використаний новітній підхід до торговельного застосування продукції; відкриття нового ринку реалізації товару, незважаючи на те, чи існував раніше даний ринок або ж ні; використання нових до нині джерел матеріалів й напівфабрикатів, незалежно від того, чи були раніше ці джерела чи ні; застосування нових інституційних та організаційних форм.

Інноваційна діяльність є головною складовою виробничо-фінансової діяльності підприємства, яка направлена на оновлення та покращення його виробничих потужностей та фінансових, соціальних, організаційно-економічних відносин. Об'єктом будь-якої інноваційної діяльності є інновація. Існує безліч трактувань даного поняття, адже кожен вчений трактує дане визначення по-своєму та вкладає в нього особливий зміст. В таблиці 1 наведений аналіз дефініцій категорії "інновація".

Проведений аналіз літературних джерел щодо інновацій дозволив встановити існування різних точок зору щодо визначення поняття "інновації" (рис. 1).

Отже, деякі вчені під інноваціями розуміють зміни, що направлено здійснюються в процесі відтворення для кращого задоволення існуючої або сформованої нової потреби суспільства. Або ж як "технічна, організаційна, економічна та управлінська зміна, що відрізняється від існуючої практики на даному підприємстві". Інші

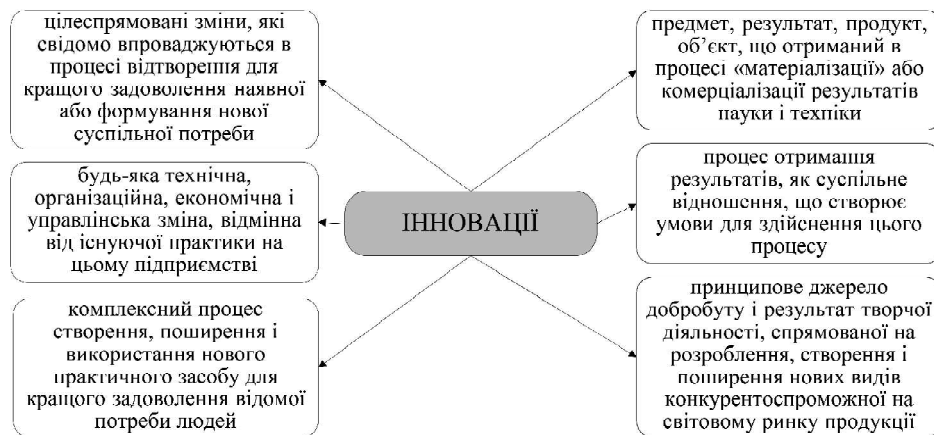

Рис. 1. Варіанти трактування інновацій

вчені стверджують, що інновація — це "комплексний процес виготовлення, розповсюдження та використання нового продукту для ліпшого задоволення існуючих потреб людей". Також дуже часто інновації ототожнюють з процесом створення нового технічного продукту та розповсюдження його в межах всієї економіки, а в довгостроковій перспективі вбачають в інноваціях джерело добробуту та результат творчої діяльності, котрий направлений на розробку, створення і поширення новітніх видів конкурентоспроможної продукції, сучасних технік і технологій, застосування нових, прийнятих ринковим умовам ведення господарства організаційних форм та методів, стилів управління.

Отже, узагальнюючи всі точки зору щодо сутності інновацій та підводячи підсумки, виділимо наступні їх особливості: інновація є бажаною, необхідною зміною, що приносить користь порівняно з попереднім станом будь-якого об'єкту, предмету, процесу; дана зміна має бути практичною та приносити позитивний результат; ці зміни можуть стосуватись будь-яких виробів, технологій, організацій виробництва, менеджменту тощо; інновації є найважливішим джерелом втілення цілей розвитку суб'єкта, в результаті чого підвищується ефективність його діяльності.

На нашу думку, враховуючи всі визначення щодо трактування змісту категорії "інновація", їх всі можна умовно розподілити на три великі групи, в яких інновації будуть розглядатись як: результат певного винаходу; процес змін характеристик чи властивостей; засіб для реалізації нових можливостей.

Проте, інноваційний розвиток підприємств неможливий без інвестиційної підтримки. Саме інноваційна направленість інвестицій у сучасній економіці є тим максимально потужним фактором економічного зростання, котрий є детермінантою для стабільної, гнучкої, злагоджено працюючої системи інвестування та пов'язаних з нею механізмами. Поняття "інвестиція" є первинною поняттям, базою побудови ієрархії інших понять, що віддзеркалюють відтворення основного та оборотного капіталів. Термін "інвестиція" є похідним від латинського слова "invest" та означає "вкладати".

Деякі вчені сприймають під інвестиціями будь-яке вкладення грошей, котре може бути не пов'язане із досягненням суб'єктами інвестування конкретних цілей. Ряд науковців існуючі визначення щодо трактування

інвестицій пов'язують лише з приростом капіталу або ж з одержанням поточного доходу, хоча інвестиції за своєю суттю, можуть мати на меті не тільки економічні, але й позаекономічні цілі вкладення капіталу. Також часто "інвестиції" вважають синонімом категорії "капітальні вкладення", проте інвестиції можуть здійснюватися не лише в приріст обігових активів, але й в різні фінансові інструменти та деякі види нематеріальних активів. Тобто, капітальні вкладення є одним із видів інвестицій, а не їх визначенням. Теоретичну сутність категорії "інвестиції" систематизовано таблиці 2.

Характеризуючи інвестиції, ніхто з авторів не звернув увагу на головну ознаку інвестицій — їх ризиковість. Відсутність даної ознаки в визначенні є значним недоліком, адже лише в зазначених випадках термін "інвестиції" є неповним, бо втрачається його природне значення. Ризик завжди існує через те, що при здійсненні будь-якої інвестиційної програми існує можливість її відхилення від наміченої цілі інвестування. Цьому причинами може стати наявність великої кількості економічних дестабілізуючих факторів, які в комплексі і формують ризик. В економіці існує такий термін, як "інвестиційний ризик", під яким розуміють можливість настання подій, що здійснюють певні наслідки, в тому числі і негативні: втрати інвестиційного доходу; недотримання цілі інвестування; втрата інвестованих коштів тощо. Саме тому на нашу думку, інвестиції — це грошові (або ж еквівалентні їм) кошти, які потенційний інвестор (тобто власник фінансових засобів), бажає вкласти в проект, з ціллю збільшення ефективності діяльності будь-якої сфери діяльності даного проекту (з врахуванням існуючих ризиків) та одержання прибутку (доходу) або ж соціального ефекту в майбутньому [31].

Поряд з терміном "інвестиції" часто використовують таке поняття як "інвестиційне забезпечення", яке є достатньо багатограним, але єдине визначення щодо його трактування на даний час відсутнє. О.Б. Погірчук, під інвестиційним забезпеченням підприємства розуміє підсистему, яка призначена для покриття всіх витрат виробничого характеру та накопичення з ціллю збільшення обсягів виробництва та збуту продукції, ресурси підсистеми формуються з додержанням принципів оптимальності, довгостроковості, альтернативності [27]. На думку Я.А. Шевцової, "інвестиційне забезпечення" — це система заходів щодо концентрації та вкла-

Таблиця 2. Визначення економічної сутності категорії "інвестиції"

Автор	Визначення
Закон України «Про інвестиційну діяльність»	Інвестиції – це всі види майнових та інтелектуальних цінностей, які вкладають в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, внаслідок якої створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект [2]
Білик В.В.	Інвестиції – це певні засоби, вкладання коштів у які забезпечує збільшення їх вартості та зростання доходу [5]
Бланк І.О.	Інвестиції – витрати грошових коштів, спрямовані на відтворення капіталу (його підтримку і розширення) [6]
Воробйов Ю.Н. Воробйова Є.І.	Інвестиції – це економічна категорія, яка характеризує процес вкладання інвестиційних ресурсів, що направляються на просте та розширене відтворення капіталу економічної системи, розвиток інноваційної діяльності з метою отримання більшого об'єму ВВП, доходу, дивіденду або відсотка [10].
Ганечко І.	Інвестиціями можна вважати засоби, що направляються на відтворення або збільшення капіталу з метою одержання прибутку в майбутньому [11]
Герасимчук З.	Інвестиції – це будь-які вкладання, зумовлені стратегічними цілями економічної політики та спрямованими на розвиток окремих галузей, виробництв, регіональних господарських систем з метою примноження матеріального та соціально-значимого багатства у майбутньому [12]
Денисенко М.П.	Інвестиції – рушійна сила процесів економічного зростання, відновлення виробничого апарату та підвищення добробуту населення [14]
Колесник О.О.	Інвестиції – сукупність засобів, що реалізуються у формі довгострокових вкладень капіталу в різні галузі економіки [17]
Крупка М.І.	Інвестиції – це ті вкладання, що забезпечують приріст капіталу, створюють новий капітал. [18]
Макконел К., Брю С.	Інвестиції – «... затрати на виробництво і накопичення засобів виробництва і нагромадження матеріальних запасів» [20]
Массе П.	Інвестиції являють собою акт обміну задоволення сьогоденної потреби на очікуване задоволення її в майбутньому з допомогою інвестованих благ [21]
Олексєнко Л.М.	Інвестиції – довгострокові вкладання капіталу в грошовій, матеріальній і нематеріальній формах в об'єкти підприємницької діяльності або фінансові інструменти з метою отримання прибутку, забезпечення збільшення капіталу або досягнення соціального ефекту [3]
Перар Ж.	Інвестиції – це додаткові вкладання до вже наявних коштів, тобто це вкладання, що спрямовані на розширення бізнесу або створення умов для підвищення ефективності його функціонування [24]
Сааджан В.А.	Під інвестиціями необхідно розуміти ті економічні ресурси, що спрямовуються на збільшення як реального капіталу суспільства, так й інвестицій в «людський капітал», які на сучасному етапі набувають усе більшого значення [29]
Титаренко Н.О.	Інвестиції – це всі види активів, вкладених у господарську діяльність з метою одержання доходу [32]
Федоренко В.Г.	Інвестиції – довготермінові вкладання капіталу в підприємства та галузі економіки з метою його нарощування в майбутньому та отримання прибутку [33]

Джерело: складено автором на основі літературних джерел.

денні інвестицій та вибору оптимальних методів управління у сфері вкладання фінансів [36]. Під інвестиційним забезпеченням, В.О. Герасіна, вважає таку систему, котра включає матеріальні, фінансові, інформаційні й інші ресурси, які стимулюють одержання прибутку або соціального ефекту [13]. За визначенням С.В. Параконного, під інвестиційним забезпеченням варто розуміти всі види приватних та інтелектуальних цінностей, котрі інвестуються в підприємницьку діяльність, в підсумку чого формується дохід або одержується соціальний ефект [23]. О.О. Колесник зазначає, що інвестиційне забезпечення — це множина ресурсів та заходів, що є потрібними для реалізації інвестиційного процесу [17]. На думку М.Ю. Коденської, інвестиційне забезпечення — це організаційно умови та економічні відносини, які виникають під час руху фінансів, вкладених в капітал з ціллю створення, накопичення та використання інвестиційних ресурсів задля розвитку виробництва [16]. Проаналізувавши думки вчених щодо категорії "інвестиційне забезпечення", ми сформулювали власне визначення: "Інвестиційне забезпечення — це комплекс

різноманітних умов, ресурсів, методів, економічних механізмів і важелів, котрі забезпечують бажаний перебіг інвестиційних процесів і призводять до зміни кількісних і якісних показників діяльності підприємства у довготривалій перспективі, при його здатності протистояти негативному впливу зовнішнього середовища".

Головною метою інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності підприємств є формування його ефективної господарської діяльності в будь-якій сфері економіки на новій методологічній, організаційній, технологічній основі для забезпечення конкурентоспроможності розвитку та закріплення позицій як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках.

Інвестиційне забезпечення інноваційної діяльності підприємства — це система, котра вмістить в собі наступні елементи:

1. Суб'єкти інвестування, до яких включають всіх суб'єктів господарювання, які зацікавлені в інвестуванні засобів у інноваційну діяльність для одержання конкретного ефекту: урядові інституції (міністерства і відомства), індивідуальні інвестори (приватні особи), корпо-

Рис. 2. Схема формування визначення терміну "система інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності підприємств"

ративні інвестори (наукові установи, інноваційно активні підприємства, суб'єкти інноваційної інфраструктури, спеціалізовані інноваційні фонди), різноманітні за своєю формою фінансово-кредитні установи (банки, інвестиційні компанії, страхові компанії, лізингові компанії, недержавні пенсійні фонди та ін.), іноземні інвестори та венчурні фонди;

2. Об'єкти інвестування — це всі сфери, програми, проекти, в які мають вкладатись кошти задля підвищення ефективності їх функціонування. До них належать: інноваційні програми та проекти; певні стадії інноваційного процесу; нові навички та продукти розумової діяльності; обладнання для виробництва та виробничих процесів; структура виробництва та підприємництва; організаційно-технічні рішення щодо виробничих, адміністративних, комерційних питань, що значно покращують структуру та якість виробництва та/або соціальної сфери; різноманітні суб'єкти інноваційної діяльності, певні напрями інноваційної діяльності [17];

3. Джерела фінансування інноваційної діяльності, основні з яких внутрішні та зовнішні, проте існують й інші класифікації;

4. Форми інвестування інноваційної діяльності, котрі можуть визначатись за різними або ж кількома критеріями (джерела фінансування; суб'єкти інвестування; об'єкти інвестування та/або його спрямованість — одержання прибутку або ж досягнення іншого соціально-економічного ефекту). Виділяють наступні форми інвестування: державне (комунальне) інвестування (реалізується органами державної влади чи органами місцевого самоврядування за рахунок коштів бюджету та інших коштів відповідно чинного законодавства); комерційне інвестування (здійснюють різноманітні суб'єкти господарювання за рахунок власних або позичкових коштів з ціллю розвитку підприємницької бази); соціальне інвестування (здійснюють органи державної влади в об'єкти соціальної інфраструктури та інших невиробничих сфер); іноземне інвестування (як правило, здійснюють іноземні юридичні або фізичні особи і також інші країни); спільне інвестування (реалізують суб'єкти України разом з іншими іноземними юридичними або ж фізичними особами) [15].

Сутність системи інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності можна розглянути через дослідження основних підходів до його складових, таких як "система", "інвестиційне забезпечення", "інноваційна діяльність". Основні положення узагальнено на рисунку 2.

Для того, щоб система інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності була адаптивною до сучасних вимог ринкової економіки, вона повинна будуватись на наступних принципах:

- 1) погодження системи інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності із завданням найшвидшого та ефективного досягнення наміченої цілі;
- 2) наукова обґрунтованість та оптимальність інвестиційних рішень;
- 3) чітке розподілення джерел інвестиційних ресурсів;
- 4) концентрація та перерозподіл інвестиційних ресурсів між певними напрямками інноваційної діяльності та конкретними етапами реалізації інноваційного процесу;
- 5) Системність, що являє собою тобто можливість захвату широкого спектру науково-технічних, організаційних, економічних і соціальних інновацій, ефективно перерозподіляючи інвестиційні потоки між ними, що зумовлює єдність стадій і етапів інноваційних процесів, усіх сфер і напрямків інноваційної діяльності;
- 6) адаптивність та гнучкість під якими розуміється повсякчасна направленість всієї системи та її окремих елементів за умови значних динамічних змін зовнішнього середовища для одержання максимальної ефективності [5].

Використання зазначених принципів у практиці інвестування інноваційної діяльності українських підприємств дозволить їм безпосередньо утримувати та значно підвищувати конкурентні переваги при реалізації цього роду діяльності, що призведе до потреби залучення великої кількості інвестиційних ресурсів у інноваційну діяльність підприємств із можливих альтернативних джерел фінансування.

Література:

1. Закон України "Про інвестиційну діяльність": за станом на 1 груд. 2013. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 47, С. 646.

2. Закон України "Про інноваційну діяльність": за станом на 1 груд. 2013. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 36, С. 266.
3. Алексєєнко Л.М. Фінансові аспекти оцінки інвестиційної привабливості підприємства. Економічний форум. 2009. № 3. С. 94—102.
4. Бажал Ю.М. Розвиток інноваційної діяльності у знаннєвому трикутнику "держава — університети — промисловість". Економіка і прогнозування. 2015. № 1. С. 76—88.
5. Білик В.В. Державне регулювання інноваційно-інвестиційної діяльності. Економіка та суспільство. 2017. № 10. С. 172—176.
6. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент. К.: МП "ИТЕМ" ЛТД, 1995. 448 с.
7. Вахович І.М. Концептуальні засади інвестиційно-забезпечення інноваційного розвитку регіону. Актуальні проблеми економіки. 2011. № 1. С. 138—144.
8. Височан О. С. Наукові підходи до визначення понять "інновації" та "інноваційна діяльність" у сільському господарстві. Вісник Хмельницького національного університету. 2011. № 2. С. 101—104.
9. Волдачек Л. Стратегия управления инновациями на предприятии. М.: Экономика, 2001. 128 с.
10. Воробьев Ю. Н. Инвестирование: учеб. пособ. Симферополь: Таврия, 2004. 340 с.
11. Ганечко І. Проблеми розвитку інновацій в Україні. Економіка. 2011. № 5. С. 21—24.
12. Герасимчук З.В., Ткачук В.Р.. Інвестиційний потенціал регіону: методика оцінки, механізми нарощення: монографія. Луцьк: Надстир'я, 2009. 232 с.
13. Герасіна В. О. Інвестиційне забезпечення ефективного функціонування підприємств хлібопрод.комплексу АПК: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. ек. наук: спец. 08.00.04 "економіка та управління підприємствами". Київ, 2007. 20 с.
14. Денисенко М.П. Можливості активізації інвестування в сучасних умовах. Економіка України: Політико-економічний журнал. 01/2003. №1. С. 28—32.
15. Кісіль М.І. Інвестиційне забезпечення розвитку аграрного виробництва та сільських територій. Менеджмент: збірник наукових праць. К., 2009. № 11. 225 с.
16. Коденська М.Ю. Мотиваційні чинники інвестиційного забезпечення розвитку аграрно-промислового виробництва. Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України. 2013. № 2. С. 62—66.
17. Колесник О.О. Оцінка інвестиційного забезпечення розвитку туризму в Україні. Економіка. Управління. Інновації. 2011. № 2(6). [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://tourlib.net/statti_kolesnyk6.htm
18. Крупка М.І. Фінансово-кредитний механізм інноваційного розвитку економіки України. Львів: Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2001. 608 с.
19. Лапко О. Інноваційна діяльність в системі державного регулювання Ін-т екон. прогноз. НАН України; Івано-Франків. держ. техн. ун-т нафти і газу. К., 1999. 253 с.
20. Макконнелл К. Р. Экономикс: Принципы, проблемы и политика. М.: Инфра-М, 2008. 940с.
21. Массе П. Критерии и методы оптимального распределения капиталовложений. М.: Статистика, 1971. 415 с.
22. Омарбакиев Л. А. Инновационные процессы в сельском хозяйстве Республики Казахстан: теория, методология, императивы развития [Текст]: автореф. дис. на соискание наук. степени доктора эконом. наук: спец. 08.00.05 "Экономика и управление народным хозяйством (по отраслям и сферам деятельности)". Алматы, 2010. 45 с.
23. Параконний С.В. Напрями інвестиційного забезпечення розвитку економічного потенціалу підприємства. Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля: наук. журнал. Луганськ, 2011. № 11 (153). Ч. 1. С. 68—76.
24. Перар Ж. Управление финансами: с упражнениями. М.: Финансы и статистика, 1999. 480 с.
25. Пимошенко Ю. Инноватор — это прежде всего предприниматель. Финансы и бизнес. 1997. № 3 (41). С. 26
26. Плаксин В. И. Основы системы инновационной деятельности предприятия: монография. Симферополь: ДиАйПи, 2009. 333 с.
27. Погрішук О. Б. Інвестиційне кредитування в системі інвестиційного забезпечення розвитку аграрного сектора. Агросвіт. 2017. № 21. С. 35—40.
28. Портер М. Международная конкуренция. Москва: Междунар. отношения, 1993. 896 с.
29. Сааджан В.А. Іноземні інвестиції: аналіз та вплив на економічний розвиток України. Економіка: реалії часу. Науковий журнал. 2012. № 3—4 (4—5). С. 129—135.
30. Санто Б. Инновация как средство экономического развития: пер. с венг. М.: Прогресс, 1990. 384 с.
31. Твисс Б. Управление научно-техническими нововведениями. М.: Экономика, 1989. 380 с.
32. Титаренко Н.О., Поручник А.М. Теорії інвестицій: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2000. 160 с.
33. Федоренко В. Г. Инвестування: підруч. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Алерта, 2008. 448 с.
34. Харів П.С. Інноваційна діяльність підприємства та економічна оцінка інноваційних процесів. Тернопіль: Економічна думка, 2003. 326 с.
35. Черваньов Д.М., Нейкова Л.І. Менеджмент інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств України: Монографія. К.: Т-во "Знання", КОО, 1999. 514 с.
36. Шевцова Я.А. Інвестиційне забезпечення діяльності підприємств: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня 40 кандидата економічних наук. Луганськ, 2003. 20 с.
37. Шпикуляк О.Г. Етапність інноваційного процесу та оцінка ефективності інноваційної діяльності. Економіка АПК. 2011. № 12. С. 109—116.
38. Шумпетер Й. Теория экономического развития (Исследование предпринимательской прибыли, капитала, кредита, процента и цикла конъюнктуры): пер.с англ. М.: Прогресс, 1982. 455 с.

References:

1. The Verkhovna Rada of Ukraine (2002), The Law of Ukraine "On innovation activity", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (Accessed 4 April 2022).
2. The Verkhovna Rada of Ukraine (2002), The Law of Ukraine "On investment activity", available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1560-12> (Accessed 4 April 2022).

3. Alekseenko, L.M. (2009), "Financial aspects of the investment attractiveness of an enterprise", *Ekonomichnyi forum*, vol. 3, pp. 94—102.
4. Bazhal, Y.M. (2015), "Development of innovation in the knowledge triangle "state — universities — industry", *Ekonomika i prohozuvannya*, vol. 1, pp. 76—88.
5. Bilyk, V.V. (2017), "State regulation of innovative-investment activity", *Economy and Society*, vol. 10, pp. 172—176.
6. Blank, I.A. (1995), *Investicionnyj menedzhment [Investment management]*, MP "ITEM" LTD, Kyiv, Ukraine.
7. Vakhovych I. M., Denysiuk H. L. (2011), "Conceptual principles of investment support of innovative development of the region", *Actual problems of economics*, vol. 1 (115), pp. 138—144.
8. Vysochan, O. S., and Pikush, Yu. V. (2011), "Scientific approaches to the definition of "innovation" and "innovation" in agriculture", *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnogo universytetu*, vol. 2, pp. 101—104.
9. Voldachek, L. (2001), *Strategija upravlenija innovacijami na predprijatii [The strategy of innovation management in the enterprise]*, Ekonomika, Moscow, Russia.
10. Vorobyov, Y. N. and Vorobeva, E. N. (2004), *Investment [Investirovanie]*, Tavria, Simferopol, Ukraine.
11. Ganechko, I. (2011), "Problems of innovation development in Ukraine", *Ekonomika*, vol.5, pp. 21—24.
12. Gerasymchuk, Z.V. (2009), *Investytsijnyj potentsial rehionu: metodyka otsinky, mekhanizmy naroschennia [Investment potential of the region: methods evaluation and increasing mechanisms]*, Nadstyr'ia, Luts'k, Ukraina.
13. Gerasina V.O. (2007), "Investment security for the efficient functioning of enterprises of the bakery complex of the agro-industrial complex", Ph.D. Thesis, Economy, Kyiv, Ukraine.
14. Denysenko, M.P. (2003), "Enhance investment opportunities in modern conditions", *Ekonomika Ukrainy: Polityko-ekonomichnyi zhurnal*, vol. 01, pp. 28—32.
15. Kisil, M.I. (2003), "Investment and innovation components of the doctrine Agricultural policy in Ukraine", *Ekonomika APK*, vol. 7, pp. 82—87.
16. Kodens'ka, M.Yu. (2013), "Motivational factors of investment support for development of agrarian-industrial production", *Visnyk Akademii pratsi i sotsial'nykh vidnosyn Federatsii profspilok Ukrainy*, vol. 2, pp. 62—66.
17. Kolesnyk O.O. (2011), "Estimation of investment support of tourism development in Ukraine", *Ekonomika. Upravlinnia. Innovatsii*. [Online], vol. 2 (6), available at: http://tourlib.net/statti_ukr/kolesnyk6.htm (Accessed 4 April 2022).
18. Krupka, M.I. (2001), *Finansovo-kredytnyj mehanizm innovacijnogo rozvytku ekonomiky Ukraïny [The financial and credit mechanism of innovation development of Ukrainian economy]*, Vydavnychyj centr LNU imeni Ivana Franka, l'viv, Ukraine.
19. Lapko, O. (1999), *Innovacijna dijal'nist' v systemi derzhavnogo reguljuvannja [Innovation activity in the system of governmental regulation]*, Kyiv, Ukraine.
20. Makkonell, K.R., Brju, S.L. (2003), *Jekonomiks: principy, problemy i politika [Economics: principles, problems and policies]*, 14-th edition, Infra-M, Moscow, Russia.
21. Masse, P. (1971), *Kriterii i metody optimal'nogo opredelenija kapitalovlozhenij [Criteria and methods for determining the optimal investment]*, Statistika, Moscow, Russia.
22. Omarbakiev, L. A. (2010), *Innovation processes in agriculture of the Republic of Kazakhstan: theory, methodology, development imperatives*. Almaty.
23. Parakonnyi S. V., Voishvillo L. V., Shpankovskiy I. V. (2011), *Napriamy investytsiinoho zabezpechennia rozvytku ekonomichnogo potentsialu pidpriemstva [Directions of investment support of economic potential development of the enterprise]*. Visnik of the Volodymyr Dahl East Ukrainian National University, vol. 11 (153), no. 1, pp. 68—76.
24. Perar, Zh. (1999), *Upravlenye fynansamy: suprazhnenyamy [Financial Management]*, Fynansy ystatystyka, Moscow, Russia.
25. Pimoshenko, Yu. (1997), "Innovator — is primarily an entrepreneur", *Finansy i biznes*, vol. 3, no. 41, pp. 26.
26. Plaksin, V.I. and Gorbacheva, O.V. (2009), *Osnovy sistemy innovacionnoj dejatel'nosti predprijatija [Basis of innovation activity of an enterprise]*, DiAjPi, Simferopol', Ukraine.
27. Pohrishchuk, (2017), O. B. "Investment lending in the system of investment support for the development of the agrarian sector", *AgroSvit*, vol. 21, pp. 35—40.
28. Porter, M. (1993), *Mezhdunarodnaya konkurenciya [International competition]*, Mezhdunarodnyye otnosheniya, Moscow, Russia.
29. Saadzhan V.A. and Skoryk T.O. (2012), "Foreign investment: analysis and impact on Ukraine's economic development", *Ekonomika: realii chasu. Naukovy zhurnal*, vol. 3—4 (4—5), pp. 129—135.
30. Santo, B. (1990), *Innovacija kak sredstvo jekonomicheskogo razvitiya [Innovation as a tool for economic development]*, Progress, Moscow, Russia.
31. Tvis, B. (1989), *Upravlenie nauchno-tehnicheskimi inovovvedenijami [Management of scientific and technical innovations]*, Jekonomika, Moscow, Russia.
32. Tytarenko, N.O. and Poruchnyk, A.M. (2000), *Teorii investytsij [Theories of investment]*, KNEU, Kyiv, Ukraine.
33. Fedorenko, V. H. (2008), *Investuvannia [Investmen]*, 2nd ed, Alerta, Kyiv, Ukraine.
34. Hariv, P.S. (2003), *Innovacijna diyalnist pidpryemstva ta ekonomichna ocinka innovacijnyx procesiv [Innovative activity of the enterprise and economic estimation of innovative processes]*, Ternopil: Ekonomichna dumka.
35. Chervan'ov, D.M. and Nejкова L.I. (1999), *Menedzhment innovatsijno-investytsijnogo rozvytku pidpryemstv Ukrainy [Management of innovation and investment of enterprises in Ukraine]*, Znannia, Kyiv, Ukraine.
36. Shevtsova Y. A. (2002), "Investment allowance of enterprises activities", Ph.D. Thesis, Economy, V.Dal Eastern National University press, Lugansk, Ukraine.
37. Shpikuliak, O.G. (2011), "The formation of the innovation process and the estimation of the effectiveness", *Ekonomika APK*, vol. 12, pp. 109—116.
38. Schumpeter, J. (1982), *Teorija jekonomicheskogo razvitiya (Issledovanie predprinimatel'skoj pribyli, kapitala, kredita, procenta i cikla konjunkturny) [The Theory of Economic Development: An Inquiry Into Profits, Capital, Credit, Interest, and the Business Cycle]*, Progress, Moscow, Russia.

Стаття надійшла до редакції 30.04.2022 р.